

Nr 82.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1936 kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändring i vissa delar av militära tjänstepensionsreglementet den 17 maj 1935 (nr 167) jämte en i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen avlåten, den 24 april 1936 dagtecknad proposition nr 251, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen godkänna vid propositionen fogat förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 1 § 1 mom. b) och 3 kap. reglementet den 17 maj 1935 (nr 167) angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet (militära tjänstepensionsreglementet).

Berörda förslag är av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

kungörelse om ändrad lydelse av 1 § 1 mom. b) och 3 kap. reglementet den 17 maj 1935 (nr 167) angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet (militära tjänstepensionsreglementet).

Härigenom förordnas, att 1 § 1 mom. b) och 3 kap. reglementet den 17 maj 1935 angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet skola hava följande ändrade lydelse:

1 §.

1. Detta reglemente skall äga tillämpning å följande beställningshavare:

b) chefen för armén, chefen för marinen, chefen för flygvapnet och marinöverdirektören;

3 KAP.

Ordinarie beställningshavare, som tillsätts genom förordnande på viss tid.

23 §.

1. Bestämmelserna i detta kapitel skola äga tillämpning å de beställningshavare, vilka angivas i 1 § 1 mom. b).

2. Beställningshavare, som avses i detta kapitel, är skyldig att efter beslut av Kungl. Maj:t fråntråda förordnandet, därest han till följd av sjukdom befinnes oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst.

3. I sammanhang med beslut om förordnandes upphörande, så ock då meddelat förordnande utlöper utan att efterföljas av förnyat förordnande, skall frågan om beställningshavarens rätt till pension, där sådan fråga förekommer, avgöras.

24 §.

1. Har i detta kapitel avsedd beställningshavare under minst tolv år innehaft förordnande å sin beställning eller har han, oavsett tjänstetidens längd, befunnits på grund av olycksfall i tjänsten vara oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, är han berättigad att vid avgång ur statens tjänst komma i åtnjutande av *hel* pension, vilken till beloppet motsvarar det för befattningen gällande pensionsunderlaget.

2. Därest sådan beställningshavare, innan han under tolv år innehaft förordnande å beställningen, avgår ur statens tjänst antingen på grund av att förordnandet utlöper utan att efterföljas av förnyat förordnande eller på grund därav, att han befunnits vara till följd av sjukdom, som ej föranletts av olycksfall i tjänsten, oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, så ock därest han eljest dessförinnan utan egen begäran nödgas avgå ur statens tjänst, äger han uppbära *avkortad* pension till belopp, som med ettusen kronor understiger det för beställningen gällande pensionsunderlaget.

3. Vid tillämpning av vad i 1 och 2 mom. stadgas iakttages, att pensionen för den, som vid tillträdande av förordnandet innehade tjänst, vilken tillsättes genom fullmakt, konstitutorial eller förordnande på viss tid, icke må beräknas till lägre belopp än den pension, som skulle hava tillkommit honom, om han intill tiden för avgången kvarstått i sin förra tjänst.

4. Övergår beställningshavare vid förordnandes upphörande till annan beställning med pensionsrätt enligt detta reglemente, skall i pensionshänseende gälla vad för den beställningen finnes stadgat. Har förordnandet fortgått under minst tolv år, må dock med avseende å pensionsunderlag och pensionsavdrag kunna för honom allt fortfarande tillämpas de stadganden, som gällde vid tiden för frånträdande av förordnandet.

25 §.

För innehavare av beställning såsom chef för armén, såsom chef för marinen eller såsom chef för flygvapnet skola tillämpas ett pensionsunderlag av 9,000 kronor och ett pensionsavdrag av 540 kronor.

För marinöverdirektören utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavdraget 450 kronor.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1936.

I Kungl. Maj:ts den 27 mars 1936 till riksdagen avlätna proposition nr 225 angående försvarsväsendets ordnande hava upptagits ordinarie beställningar såsom *chef för armén*, *chef för marinen* och *chef för flygvapnet*. Innehavare av dylik beställning skall enligt Kungl. Maj:ts förslag tillsättas genom förordnande på viss tid och åtnjuta arvode till belopp av 21,000 kronor för år. Enligt samma förslag skola omförmälda beställningar tillsättas redan under budgetåret 1936/1937.

Chefen för finansdepartementet har till stöd för det genom den nu förevarande propositionen nr 251 framlagda förslaget anfört, bland annat, följande:

Av den föreslagna anställningsformen för omförmälda beställningar följde, att den, som förordnades att innehava dylik beställning, frånträdde sin fullmakt å tidigare innehavd befattning och därmed ginge förlustig den med sistnämnda befattning förenade rätten till pension. På grund härav och då militära tjänstepensionsreglementets under 3 kap. intagna bestämmelser i fråga om rätt till pension för ordinarie beställningshavare, som tillsattes genom förordnande på viss tid, för närvarande hade avseende allenast å beställningen såsom marinöverdirektör, erfordrades för beredande av pensionsrätt vid berörda chefsbeställningar vissa ändringar i militära tjänstepensionsreglementet. Dessa ändringar hänförde sig till 1 § 1 mom. b) samt de i 3 kap. ingående 23—25 §§. Inom finansdepartementet hade utarbetats förslag till författning i ämnet. Därvid hade pensionsunderlag och pensionsavdrag för envar av försvarsgrenscheferna — i anslutning till de grunder, som tillämpats vid bestämmandet av underlag och avdrag för civila förordnande-tjänstemän — upptagits till respektive 9,000 kronor och 540 kronor. I övrigt vore förslaget väsentligen av redaktionell natur och torde icke tarva särskild motivering.

De ifrågasatta ändrade föreskrifterna syntes böra träda i kraft den 1 juli 1936.

I samband med ifrågavarande proposition nr 251 har utskottet till behandling förehaft en i anledning av nämnda proposition inom andra kammaren av herr *Holmström* väckt *motion nr 829*, vari hemställes, »att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t genom proposition nr 251 föreslagna ändringar i vissa delar av militära tjänstepensionsreglementet skola avse, förutom *chefen för armén*, *chefen för marinen* och *chefen för flygvapnet*, jämväl *chefen för försvarsstaben*.»

Bankoutskottet får erinra, att särskilda utskottet i sitt utlåtande nr 1 tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av ordinarie beställningar såsom chef för armén, chef för marinen och chef för flygvapnet. Innehavarna av dessa beställningar skola förordnas på viss tid och åtnjuta arvode av 21,000 kronor för år. Med avseende å Kungl. Maj:ts förslag rörande förordnande av chef för armén och chef för marinen har utskottet biträtt förslaget på så sätt, att Kungl. Maj:t må förordna nämnda beställningshavare under budgetåret 1936/1937 från lämplig tidpunkt med hänsyn till förberedelsearbetet för den nya försvarsordningen, utan hinder av att de icke upptagas i staterna för nämnda budgetår. Vidkommande åter flygvapnet är beställningen såsom chef

Utskottet.

för flygvapnet upptagen i den av utskottet i dess utlåtande nr 2 framlagda staten för budgetåret 1936/1937 för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet.

Särskilda utskottet har vidare föreslagit inrättandet av en för de olika försvarsgrenarna gemensam försvarsstab. Chefen för försvarsstaben skulle i fråga om anställningsform och löneställning likställas med försvarsgrenscheferna och alltså tillsättas med förordnande på viss tid och äga uppbära ett årligt arvode av 21,000 kronor. Enligt vad särskilda utskottet förordat, borde försvarsstaben organiseras från och med budgetåret 1937/1938. Dock syntes Kungl. Maj:t böra bemyndigas att, därest så med hänsyn till förberedelsearbetet för stabens upprättande prövades önskvärt, tillsätta chefen för försvarsstaben på förordnande redan under budgetåret 1936/1937.

Riksdagen har numera bifallit, vad särskilda utskottet i ovan omnämnda avseenden föreslagit.

Vad Kungl. Maj:t i den förevarande propositionen föreslagit beträffande försvarsgrenscheferna ansluter sig till de regler, som gälla i avseende å pensionering av förordnandetjänstemän i allmänhet inom statsförvaltningen. Vid godkännande av Kungl. Maj:ts förslag i fråga om nämnda beställningar böra emellertid samma regler fastställas jämväl för den nya beställningen såsom chef för försvarsstaben, vilken beslutats av riksdagen och som i fråga om anställningsform och löneförmåner enligt riksdagens beslut skall likställas med försvarsgrenscheferna. Det kan måhända med hänsyn till de inom försvarsväsendet rådande särskilda befordringsförhållandena ifrågasättas, huruvida de för förordnandetjänstemän i allmänhet gällande pensionsbestämmelserna äro i alla avseenden lämpliga för ifrågavarande militära beställningshavare. Särskilt torde kunna ifrågasättas, om icke det antal tjänstår — tolv år — som enligt dessa bestämmelser erfordras för erhållande av hel pension, är väl högt med hänsyn till den genomsnittsålder, vid vilken befordringar till högre chefsbeställningar vid försvarsväsendet i regel äger rum. Då enligt vad riksdagen förutsatt en av de avsedda beställningarna skall besättas med ordinarie innehavare redan under nästkommande budgetår, har utskottet likväl ansett sig böra tillstyrka, att pensionsrätten för beställningarna i fråga ordnas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, varvid jämväl chefen för försvarsstaben bör — såsom i den föreliggande motionen föreslagits — i pensionsavseende likställas med försvarsgrenscheferna. Därvid förutsätter utskottet emellertid, att därest behov skulle visa sig föreligga av jämkningar i de föreslagna pensionsreglerna, frågan härom av Kungl. Maj:t göres till föremål för övervägande och förslag i ämnet förelägges riksdagen.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och motionen II: 829, må godkänna följande

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 1 § 1 mom. b) och 3 kap. reglementet den 17 maj 1935 (nr 167) angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet (militära tjänstepensionsreglementet).

Härigenom förordnas, att 1 § 1 mom. b) och 3 kap. reglementet den 17 maj 1935 angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet skola hava följande ändrade lydelse:

1 §.

1. Detta reglemente skall äga tillämpning å följande beställningshavare:

b) chefen för armén, chefen för marinen, chefen för flygvapnet, chefen för försvarsstaben och marinöverdirektören;

3 KAP.

Ordinarie beställningshavare, som tillsätts genom förordnande på viss tid.

23 §.

1. Bestämmelserna i detta kapitel skola äga tillämpning å de beställningshavare, vilka angivas i 1 § 1 mom. b).

2. Beställningshavare, som avses i detta kapitel, är skyldig att efter beslut av Kungl. Maj:t frånträda förordnandet, därest han till följd av sjukdom befinnes oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst.

3. I sammanhang med beslut om förordnandes upphörande, så ock då meddelat förordnande utlöper utan att efterföljas av förnyat förordnande, skall frågan om beställningshavarens rätt till pension, där sådan fråga förekommer, avgöras.

24 §.

1. Har i detta kapitel avsedd beställningshavare under minst tolv år innehaft förordnande å sin beställning eller har han, oavsett tjänstetidens längd, befunnits på grund av olycksfall i tjänsten vara oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, är han berättigad att

vid avgång ur statens tjänst komma i åtnjutande av *hel* pension, vilken till beloppet motsvarar det för befattningen gällande pensionsunderlaget.

2. Därest sådan beställningshavare, innan han under tolv år innehaft förordnande å beställningen, avgår ur statens tjänst antingen på grund av att förordnandet utlöper utan att efterföljas av förnyat förordnande eller på grund därav, att han befunnits vara till följd av sjukdom, som ej förärllets av olycksfall i tjänsten, oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, så ock därest han eljest dessförinnan utan egen begäran nödgas avgå ur statens tjänst, äger han uppbära *avkortad* pension till belopp, som med ettusen kronor understiger det för beställningen gällande pensionsunderlaget.

3. Vid tillämpning av vad i 1 och 2 mom. stadgas iakttages, att pensionen för den, som vid tillträdande av förordnandet innehade tjänst, vilken tillsättes genom fullmakt, konstitutorial eller förordnande på viss tid, icke må beräknas till lägre belopp än den pension, som skulle hava tillkommit honom, om han intill tiden för avgången kvarstått i sin förra tjänst.

4. Övergår beställningshavare vid förordnandes upphörande till annan beställning med pensionsrätt enligt detta reglemente, skall i pensionshänseende gälla vad för den beställningen finnes stadgat. Har förordnandet fortgått under minst tolv år, må dock med avseende å pensionsunderlag och pensionsavdrag kunna för honom allt fortfarande tillämpas de stadganden, som gällde vid tiden för frånträdande av förordnandet.

25 §.

För innehavare av beställning såsom chef för armén, såsom chef för marinen, såsom chef för flygvapnet eller såsom chef för försvarsstaben skola tillämpas ett pensionsunderlag av 9,000 kronor och ett pensionsavdrag av 540 kronor.

För marinöverdirektören utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavdraget 450 kronor.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1936.

Stockholm den 17 juni 1936.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Lindgren, Johansson* i Friggeråker*, *Bjurström, Ström* i Lidköping och *Ehrnberg*;

från andra kammaren: herrar *Leffler, Lovén, Laurén, Paulsen, K. A. Westman, Johansson* i Sollefteå*, *Andersson* i Falkenberg och *Carleson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.